

Pályamű

**a Fővárosi Törvényszék
elnökhelyettesi állására**

*Dr. Nyilas Levente
büntető kollégiumvezető-helyettes*

nyilasl@fovarosit.birosag.hu

Tartalomjegyzék

1. Normatív háttér.....	3
2. Az ítélkezés hatékonysága	8
2.1. A 2 és 5 éven túli ügyek vizsgálata.....	9
2.2. A törvényszék Büntető Kollégiumának helyzete.....	11
3. Kapcsolatok	18
4. Biztonság.....	19
4.1. Őrzésvédelem.....	19
4.2. Tűzvédelem.....	22
4.3. Környezetvédelem	22
4.4. Sugárvédelem.....	22
5. Informatikai eszközök, digitális bíróság	22
6. Igazságügyi alkalmazottak.....	24
7. Műszaki Főosztály Gondnoksága és Szállítási Csoport.....	24
8. Ülnökök.....	25
9. Összegzés.....	26

1. Normatív háttér

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke pályázatot hirdetett a Fővárosi Törvényszék elnökhelyettesi tisztségének betöltésére.

A törvényszék elnökhelyettesének tevékenységét több jogszabály, illetve szabályzat rendezi.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 123. § (1) bekezdése szerint az elnökhelyettes a bíróság elnökét akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Ugyanezen jogszabályhely 119. §-a a bíróság elnökének feladataként a következőket határozta meg:

a) a költségvetési keretek között gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,

b) gyakorolja a törvény által hatáskörébe utalt munkáltatói jogokat,

c) irányítja a bíróság pénzügyi, gazdasági tevékenységét,

d) ellenőrzi az eljárási határidők megtartását,

e) gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról,

f) az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét, továbbá ellenőrzi a betartásukat,

g) irányítja és ellenőrzi a nála alacsonyabb beosztású bírósági vezető igazgatási tevékenységét,

h) biztosítja a bírói testületek működési feltételeit, összehívja az összbírói értekezletet,

i) biztosítja az érdekképviseltek jogainak gyakorlását,

j) szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatási és továbbképzési feladatokat,

k) évente egyszer tájékoztatja az OBH elnökét, valamint az összbírói értekezletet és a bíróság más dolgozóit

ka) a bíróság működéséről, ügyforgalmi és gazdálkodási helyzetéről,

kb) a bíróság hatékony és időszerű működtetése érdekében a következő naptári évre kitűzött célokról és azok megvalósítását szolgáló igazgatási intézkedésekről,

kc) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról,

kd) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,

l) felelős a bíróságok működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban vagy - az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével - az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért,

m) felelős az OBH elnöke határozatainak határidőben történő végrehajtásáért,

n) gondoskodik a bíróság ügyfélfogadási idejének és rendjének a központi honlapon és - amennyiben a bíróság saját honlappal rendelkezik - a bíróság honlapján történő közzétételéről, és

o) ellátja azokat az egyéb feladatokat, amelyeket jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata a hatáskörébe utal.

A 120. § szerint a törvényszék elnöke a 119. §-ban meghatározott feladatokon túl irányítja és ellenőrzi a területén működő járásbíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét.

Hasonlóan vezeti le a törvényszék elnökének feladataiból az elnökhelyettes feladatait a 6/2015(XI.30.) OBH utasítás következő jogszabályhelye:

25. § (1) Az ítélőtábla és a törvényszék elnökének feladatai különösen:

- a) az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság ügyelosztási rendjét, a törvényszék elnöke meghatározza továbbá a járásbíróság ügyelosztási rendjét,
- b) meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét,
- c) irányítja és ellenőrzi az elnökhelyettes, a kollégiumvezető és kollégiumvezető-helyettes igazgatási tevékenységét,
- d) biztosítja a bírói testületek működésének feltételeit, és segíti azok munkáját,
- e) igazgatási és vezetői értekezletet tart,
- f) folyamatos ellenőrzéssel segíti az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását, az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezését,
- g) évente elkészíti a bíróvizsgálati és igazságügyi alkalmazottak értékelési tervét, és azt végrehajtja,
- h) elkészíti a bíróság szervezeti egységeinek vizsgálati tervét és egyéb vizsgálati terveket,
- i) vizsgálja és értékeli az érintett bíróság és a kollégiumok munkatervének, továbbá a törvényszék elnöke a járásbíróságok munkatervének az éves megvalósulását,
- j) biztosítja a munkateher mérését és az arányos munkateher-elosztást,
- k) szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatással és továbbképzéssel kapcsolatos feladatokat,
- l) évente egyszer, az 53. § (1) bekezdésben szereplő beszámolójában tájékoztatja az OBH elnökét, - a Bszi. 119. § k) pontja alapján - az összbírói értekezletet – melyet a Bszi. 144. §-ában meghatározott feladatok ellátása érdekében is szükség szerint, de évente legalább egyszer összehív – és az igazságügyi alkalmazottakat a pályázatához csatolt pályaművében szereplő, adott időszakra vonatkozó tervek megvalósulásáról, a kitűzött célok, intézkedések végrehajtásáról, az azokhoz kapcsolódó igazgatási intézkedésekről, az ügyforgalmi és a gazdálkodási helyzetről, a bíróság működéséről,
- m) gondoskodik a bírósági épület rendjének fenntartásáról,
- n) a vezetése alatt álló bíróság ítélkezését az időszerűség és a magas szakmai színvonal biztosítása érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri,
- o) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- p) előterjeszti az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében.

(2) A törvényszék elnökének feladata továbbá, hogy irányítsa és ellenőrizze a területén működő járásbíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét, valamint évente legalább egyszer a törvényszékhez megválasztott valamennyi ülnök részére értekezletet tartson a Bjt. 218. § (3) bekezdése szerint.

(4) Az ítélőtábla, a törvényszék elnökét akadályoztatása esetén - ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint a hatáskörébe utalt, az állandó jelleggel átruházott igazgatási

feladatokat, valamint az OBH elnöke által rábízott és elrendelt egyéb igazgatási feladatokat.

Végül ugyancsak a törvényszék elnökének feladatköréhez képest rendezi az elnökhelyettes feladatait a Fővárosi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata az alábbiak szerint:

E szabályzat 8.1. pontja határozza meg az elnöki feladatköröket, mely szerint az elnök:

a) biztosítja és koordinálja a vezetése és irányítása alatt álló bírósági szervezetek működését és – a költségvetés keretein belül – az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, felel a bíróság jogszabályoknak, az OBH elnöke által kiadott szabályzatoknak, határozatoknak, intézkedéseknek és utasításoknak megfelelő hatékony működéséért,

b) ellátja a Bszi. 26.§-ában meghatározott, az ítélkezés egységének biztosításával összefüggő feladatokat,

c) a bíróság igazgatásával kapcsolatos feladatkörében

ca) irányítja és ellenőrzi a FT területén működő kerületi bíróságok elnökeinek igazgatási tevékenységét,

cb) közvetlenül irányítja és ellenőrzi a FT elnökhelyettesei, a kollégiumvezetők és kollégiumvezető-helyettesek igazgatási tevékenységét, továbbá 6.5.1. pontban meghatározott szervezeti egységek és személyek tevékenységét,

cc) ellenőrzi és beszámoltatja a FT igazgatási feladatot ellátó vezetőit, elkészíti a bíróság szervezeti egységeinek vizsgálati tervét és egyéb vizsgálati terveket,

cd) a FT bármely hivatali egységének igazgatási irányítását ideiglenesen vagy véglegesen magához vonhatja,

ce) közvetlenül, vagy az általa megbízott bírósági vezető útján irányítja és felügyeli a bírósági iratkezeléssel kapcsolatos feladatokat,

cf) az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatot tehet az OBH elnökének,

d) a személyzeti kérdésekkel kapcsolatos feladatkörében

da) a Bjt. 9.§-ának (2) bekezdése szerint értesíti az OBH elnökét a bírói álláshely megüresedéséről, továbbá a kinevezési és beosztási jogkörébe tartozó, megüresedő állásokra kiírja a pályázatokat, elbírálja azokat, dönt a beosztásról és a javadalmazásról,

db) javaslatot tesz az OBH elnökének bíró kinevezésére, az első alkalommal történő beosztására és a javadalmazására,

dc) a Bszi. 129. §-ában meghatározott esetben javaslatot tesz az OBH elnöke hatáskörébe tartozó vezetők kinevezésére,

dd) javaslatot tesz a bírónak más igazságügyi szervtől, vagy szervhez való áthelyezésére, továbbá katonai bírák beosztására, annak megszüntetésére,

de) elrendeli a bírák tevékenységének vizsgálatát és összességében értékeli azt,

df) bíró ellen fegyelmi eljárást kezdeményezhet,

dg) kezdeményezi az OBH elnökénél a bíró felmentését,

dh) kinevezi és felmenti az Elnöki Kabinet vezetőjét, helyettesét és igazságügyi alkalmazottjait, a FT Személy- és Munkaügyi Főosztályának vezetőjét, helyettesét és igazságügyi alkalmazottjait, az elnöki bírót, a FT jogtanácsosát és elnöki főtanácsadóját, a FTGH vezetőjét, helyetteseit és igazságügyi alkalmazottjait, a FT Műszaki Főosztálya vezetőjét, helyettesét és igazságügyi alkalmazottjait, az Informatikai Főosztály vezetőjét és helyetteseit, a Sajtóosztály vezetőjét és igazságügyi alkalmazottjait, a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya vezetőjét és igazságügyi alkalmazottjait, a Statisztikai Osztály vezetőjét és igazságügyi alkalmazottjait, – az OBH elnökének

egyetértésével - a Belső Ellenőrzési Osztály vezetőjét, továbbá a Belső Ellenőrzési Osztály tisztviselőit, a kontrollert, az információ biztonsági ellenőrt, a biztonsági vezetőt, és gyakorolja a velük kapcsolatos összes munkáltatói jogkört, ideértve a bírakra is kiterjedően a fizetés nélküli távollét engedélyezését,

di) dönt a bírák és az igazságügyi alkalmazottak elnöki hatáskörébe tartozó javadalmazásáról, jutalmazásáról, az idegennyelv-ismereti, kiegészítő és képzettségi pótlék megállapításáról,

dj) dönt a bírák és igazságügyi alkalmazottak belföldi kiküldetésének elrendeléséről,

dk) javaslatot tesz a bírák és az igazságügyi alkalmazottak kitüntetésére, cím adományozására,

dl) az erről szóló belső szabályzat szerint a FT erkölcsi elismerését kifejező aranygyűrűt adományozhat, illetve díszoklevelet adhat,

e) felelős a bíróságok működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban vagy - az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével - az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért, a FT Személy- és Munkaügyi Főosztályának útján biztosítja a személyi nyilvántartások naprakész vezetését és a változások határidőben történő jelentését az OBH részére,

f) kijelöli a rendőrségről és a nemzetbiztonsági szolgálatokról törvény, valamint a büntetőeljárásról szóló törvény (Be.) alapján a titkosszolgálati eszközök engedélyezésével és a tanú különösen védetté nyilvánításával kapcsolatos ügyekben eljáró bírákat,

g) kijelöli az oktatásfelelőst, és jóváhagyja az általa készített éves oktatási tervet,

h) kijelöli az instruktorbíró, összeállítja a mentorként (támogató bíróként) megkereshető bírósági vezetők és bírák névsorát,

i) kijelöli az integritásfelelőst és helyettesét, továbbá az adatvédelmi felelőst,

j) véleményt nyilvánít az európai jogi szaktanácsadók és az európai jogi szaktanácsadó titkárok pályázatáról és ellátja a 9/2016.(X.17.) OBH utasításból, továbbá a 8/2017.(VII.13.) OBH utasításból adódó feladatokat, javaslatot tesz a bírósági közvetítő kijelölésére,

k) biztosítja a FT éves munkatervének elkészítését,

l) a statisztikai adatgyűjtéssel, a létszám- és az ügyelosztással kapcsolatos feladatkörében:

la) megállapítja a statisztikai adatszolgáltatás rendjét,

lb) meghatározza a FT kollégiumai és a kerületi bíróságok engedélyezett létszámát, beosztja a bírakat a kollégiumokba és a kerületi bíróságokhoz, továbbá az elsőfokú és a másodfokú tanácsok elnökeit kijelöli, illetve felkéri, rendelkezik a bírák kollégiumon belüli beosztásáról,

lc) a FT-en meghatározza az ügyelosztási rendet,

ld) soron kívüli eljárást rendel el,

m) gazdálkodással kapcsolatos jogkörében:

ma) felelős a szabályszerű és hatékony gazdálkodáshoz szükséges követelmények érvényesítéséért,

mb) meghatározza a gazdálkodás, különös tekintettel az ingatlangazdálkodásra, annak részletes belső rendjét és módjait,

mc) jóváhagyja az éves költségvetési javaslatot és a költségvetés végrehajtásáról szóló beszámolót, a gazdálkodásról az OBH-nak adatokat szolgáltat,

md) a jóváhagyott költségvetési előirányzaton belül a kiemelt előirányzati sorok végösszegeinek megtartásával saját hatáskörében - az OBH elnöke határozataira figyelemmel - a FTGH javaslata

alapján módosíthatja a bevételi és kiadási előirányzatok összegét, a részelőirányzatokat,

me) jóváhagyja az éves közbeszerzési tervet,

mf) az európai uniós és más nemzetközi forrásból támogatott fejlesztéseket illetően dönt a Projekt Működési Kézikönyvben foglaltak szerint,

mg) a kötelezettségvállalási, pénzügyi ellenjegyzési, érvényesítési, utalványozási és ellenőrzési jogkörét a FT Kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, érvényesítés és utalványozás rendje előírásainak megfelelően gyakorolja,

n) felelős a szervezet minden szintjén érvényesülő, megfelelő kontrollkörnyezet, integrált kockázatkezelési rendszer, kontrolltevékenységek, információs és kommunikációs rendszer és nyomon követési rendszer (monitoring) kialakításáért, működtetéséért és fejlesztéséért,

o) gondoskodik az integritási szabályzatról szóló 6/2016.(V.31.) OBH utasításból eredő feladatok végrehajtásáról,

p) igazgatási, gazdasági és pénzügyi tevékenységet érintő ellenőrző vizsgálatot rendel el és az ennek során feltárt hibák megszüntetésére intézkedik,

q) folyamatosan figyelemmel kíséri a honvédelmi, polgári és katasztrófavédelmi feladatok ellátását,

r) évente egyszer tájékoztatja az OBH elnökét, valamint az összbírói értekezletet és a bíróság más dolgozóit a bíróság működéséről, ügyforgalmi és gazdálkodási helyzetéről, a bíróság hatékony és időszerű működtetése érdekében a következő naptári évre kitűzött célokról és azok megvalósítását szolgáló igazgatási intézkedésekről, a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,

s) legalább háromhavonként bírósági vezetői értekezletet tart, amelyen az igazgatási szabályzat 156.§ (3) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel tájékoztatást ad a bíróságokat érintő vezetői feladatokról, meghatározza az időszerű igazgatási feladatokat, beszámol és beszámoltat azok teljesítéséről és más időszerű kérdésekről,

t) meghatározza a bírósági épületek használatának rendjét,

u) nemzetközi felhasználáshoz és más hatósági megkeresésre hitelesíti a bírósági munkavállalók aláírását,

v) egyéb feladatkörében:

va) biztosítja a bírósági igazgatásban közreműködők jogainak érvényesülését, a működésükhöz szükséges anyagi és egyéb feltételeket,

vb) a bírói testületek vezetőinek - feladataik ellátásához szükséges mértékben – igazgatási jogaik gyakorlásához felvilágosítást ad és lehetővé teszi az iratokba való betekintést,

vc) biztosítja az érdekképviselők jogainak gyakorlását és e körben a szükséges tájékoztatást megadja,

vd) gondoskodik az Emberi Jogok Európai Bírósága eljárásával érintett ügyek, a bíróság elnöke által elrendelt soron kívüliséggel érintett ügyek és az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatallal érintett ügyek nyilvántartásáról

ve) gondoskodik az országos bírósági eseménynaptárral összefüggő feladatok ellátásáról,

vf) meghatározza az ügyfelek tájékoztatására szolgáló információs táblákon a közlemények elhelyezésének szabályait,

vg) az igazgatási szabályzat 6.§ (1)-(2) bekezdése, és 33.§-35.§-ai alapján a FT működésére vonatkozó belső szabályzatokat, elnöki intézkedéseket, ajánlásokat, utasításokat, körleveleket,

tájékoztatásokat ad ki,

vh) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy határozata a hatáskörébe utal.

Az SZMSZ 8.2. pontja szerint a Fővárosi Törvényszéken két elnökhelyettes tevékenykedik: az általános elnökhelyettes és az elnökhelyettes. E pályamű az utóbbi álláshely betöltését célozza.

Az SZMSZ 8.2.1. pontja az elnökhelyettesek közös feladataiként határozza meg a következőket:

a) a FT elnökét akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve - az SZMSZ IV. Fejezete 24.1. pontjában meghatározott sorrendnek megfelelően teljes jogkörrel helyettesítik,

b) ellátják a SZMSZ szerinti önálló hatáskörükbe utalt igazgatási feladatokat,

c) rendszeresen tájékoztatják a FT elnökét - kiemelt ügyekben előzetesen is - tevékenységükről és gondoskodnak az elnök által kiadott szervezési jellegű intézkedések, rendelkezések végrehajtásáról,

d) kötelezettségvállalási, pénzügyi ellenjegyzési, érvényesítési, utalványozási és ellenőrzési jogkörüket a FT Kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, érvényesítés és utalványozás rendje előírásainak megfelelően gyakorolják,

e) intézik a FT elnöke által hatáskörükbe utalt egyéb feladatokat.

Mindezekon kívül a 8.2.3. pont szerint az elnökhelyettes

a) irányítja és ellenőrzi a 6.5.20. pontban meghatározott szervezeti egységek és személyek tevékenységét,

b) a FT elnöke hatáskörébe tartozók kivételével kinevezi az Informatikai Főosztály igazságügyi alkalmazottjait, gyakorolja a velük kapcsolatos munkáltatói jogokat,

c) a FT elnöke és a FT általános elnökhelyettese kinevezési jogkörébe tartozók kivételével, az illetékes kollégiumvezető véleményének kikérése után kinevezi a FT valamennyi nem jogi munkakört betöltő igazságügyi alkalmazott beosztású munkavállalóját és gyakorolja a velük kapcsolatos munkáltatói jogokat.

d) irányítja a FT munkavédelmi tevékenységét, az ezzel megbízott külső szervezet útján ellátja munka- és tűzvédelemmel, az energetikai- és sugárvédelemmel, valamint a környezetvédelemmel összefüggő feladatokat, a pénzügyi kihatású javaslatához kikéri a FTGH véleményét,

e) a FT elnöke intézkedésének megfelelően ellátja a rendkívüli és egyéb eseményekkel kapcsolatos feladatokat.

2. Az ítélkezés hatékonysága

Minden Fővárosi Törvényszéken, illetve a törvényszékhez tartozó kerületi bíróságon dolgozó bíró előtt ismertek a törvényszék mennyiségi, statisztikai mutatói, a bíróságaink járványügyi vészhelyzet alatt nyújtott kiváló teljesítménye, ezeket elemezte dr. Tatár-Kis Péter a törvényszék elnöke a 2020. február 14-én kelt pályázatában, illetve dr. Ocskó Katalin, a törvényszék általános elnökhelyettese a 2020. augusztus 18-án kelt pályázatában. Erre figyelemmel ezen adatok ismertetésétől, elemzésétől saját pályázatomban eltekintek, a fent említett pályaművekben foglaltakkal egyetértek, azok céljait támogatom.

E pályaművekből kiemelendő, hogy 2020 tavaszán, az előző év hasonló időszakához viszonyítva, általában a peres és nemperes ügyérkezés csökkenése állapítható meg. Kivételt képez a törvényszék valamennyi kollégiumának elsőfoka, a kerületi bíróságok nemperes büntető ügyei, a törvényszéki

polgári nemperes ügyek, valamint több helyi bíróságon a polgári peres, gazdasági peres és végrehajtási ügyek, ezekben magasabb volt az ügyérkezés az előző év azonos időszakához képest. Nyilvánvalóan e területekre különös figyelmet kell fordítani az elkövetkezendő időszakban, vizsgálni kell, hogy milyen támogatással lehet megakadályozni az ügyek felhalmozódását.

Büntető kollégiumvezető-helyettesként meg tudom erősíteni a korábban már leírtakat, a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Bírói Csoportja rendkívüli munkateherrel küzd. Ez a munkateher nemcsak ebben az évben, hanem már évek óta sújtja a csoportot, ezt terhet a Büntető Kollégium több elsőfokú bírója és katonai bírója osztja meg a csoport bíróival, besegítve ügyeleti munkájukba. A közelmúltban a törvényszék vezetése is lépéseket tett a csoport megsegítése érdekében, a csoportba irányította ideiglenesen a Budai Központi Kerületi Bíróság egyik tárgyaló bíróját, illetve a Pesti Központi Kerületi Bíróság egyik bíróját. Itt kell kiemelni, hogy ebben a mindkét érintett kerületi bíróság partner volt, szép példáját adva az összefogásnak.

Ugyancsak ki kell emelni a járványügyi helyzet egy másik tanulságát. A kényszerűségből biztosított részbeni otthondolgozás kedvezménye bevált, e kedvezményt, ahol lehetett, fenntartották, a munkavégzés így gördülékeny, bebizonyosodott, hogy a rendelkezésre álló számítástechnikai rendszer és géppark erre lényegében alkalmas. Ugyanakkor e helyzet megerősítette, hogy a számítástechnikai eszközök, rendszerek folyamatos fejlesztésére van szükség.

2.1 A 2 és 5 éven túli ügyek vizsgálata

Évek óta folyamatos vizsgálat tárgya a törvényszéken és kerületi bíróságain a 2 és 5 éven túli ügyek.

A Pesti Központi Kerületi Bíróságon a 2020. június 30-i állapot szerint 418 polgári, 50 gazdasági, 565 büntető ügy volt 2 éven túli, míg 28 polgári, 3 gazdasági és 36 büntető ügy volt 5 éven túli. Ez az utóbb említett 36 büntetőügy az összes büntetőügy 1,28%-át teszi ki, mely első látásra elhanyagolhatónak mondható. Azonban, hogy egy ügy milyen terhet jelent a bírójának, a bíróságnak, az ügyek darabszámánál sokkal többet mond az ügy súlyszáma. E harminchat 5 éven túli büntetőügy közül két ügy súlyszáma jócskán 10.000 feletti, már érkezésekor kódoltan 5 éven túli volt több ezer tanúval, több tízezer oldal nyomozati irattal. Az a két kolléga, akik ezeket az ügyeket tárgyalják, gyakorlatilag ki vannak véve a mindennapi ítélkezésből, ezen ügyek mellett legfeljebb olyan ügyeket kaphatnak, melyekkel a nagy ügy tárgyalási időközének napjait kitölthetik. Az ő esetükben nehezebb biztosítani az ügyek folyamatos szignálásánál egyébként természetes változatosságot, és a jelenlegi rendszerben igazán segítséget sem lehet adni az ügy feldolgozásához. Egy ilyen méretű ügyön a nyomozó hatóságnál, az ügyészségen egész csapatok dolgoznak, a védelem részéről is általában egy iroda áll a védő mögött. Ezzel szemben a bírónak alapvetően egyedül kell megbirkóznia egy ekkora üggyel. A bíróságon, ha egy-két ilyen méretű ügy van, az adott bíró mellé az ügy feldolgozásához be lehet osztani titkárt, fogalmazót, akár többet is, azonban azzal számolni kell, hogy a titkár, fogalmazó akkor évekig e bíró mellett marad, ugyanis az nem jelent komoly segítséget, hogy rendszeresen újabb, az ügyet nem ismerő kollégákat érkeznek, mert egy ilyen méretű ügy feldolgozásának a kulcsa az abban történő elmélyedés. A jelenlegi, a fogalmazók, titkárok képzését egyébként jól szolgáló, a fogalmazók „vándorlásán” alapuló rendszer erre nem alkalmas. Így a gyakorlatban a bíró egyedül, lassan haladva dolgozza fel a „megaügyét”.

Mindezzel tisztában kell lenni annak a vezetőnek, aki a szignálásért felel, aki a támogatást nyújtja a bírónak, az adott szervezeti egységnek, a bíróságnak.

Az előbbi adatokkal kapcsolatban rá kell még mutatni, hogy a 2 éven túli ügyek esetében arányaiban

a büntető ügyszak van a legrosszabb helyzetben, itt az ügyek 20,16%-a esik ebbe a tartományba.

A Budai Központi Kerületi Bíróságon ugyanekkor a polgári ügyek 9,03 %-a, a gazdasági ügyek 6,34%-a, a büntetőügyek 18,63%-a 2 éven túli. Arányaiban itt is a büntető tagozat van a legrosszabb helyzetben, az 5 éven túli ügyek esetében a büntető tagozat arányszáma ugyancsak kiugró: 5,47 %, a másik két tagozat 1%-ot alig meghaladó arányszámaival szemben. Azonban azt is látni kell, hogy a darabszámot tekintve jóval több polgári ügy van a bíróságon, így a 2 éven túli ügyek esetében 149 a polgári és 68 a büntető, az 5 éven túli ügyek esetében 18 a polgári és 20 a büntető. Azaz mindkét ügyszak lényegében hasonló mértékben terhelt az előregedett ügyekkel.

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon a polgári ügyek 7,55 %-a, a gazdasági ügyek 10,30 %-a, a büntető ügyek 14,95 %-a két éven túli, ez polgáriban 111 db, gazdaságiban 20 db, büntetőben 45 db ügyet jelent. Polgári ügyszakban tizenhárom, büntetőben három 5 éven túli ügy van, gazdasági ügyszakban 5 éven túli ügy jelenleg nincs.

A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróságon a polgári ügyek 6,55 %-a, a gazdasági ügyek 5,55 %-a, a büntetőügyek 9,52 %-a 2 éven túli, ez polgári ügyszakban 86 db, gazdasági ügyszakban 5 db, büntető ügyszakban 20 db ügyet jelent. Polgáriban 9, gazdaságiban és büntetőben egy-egy 5 éven túli ügy van.

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróságon a polgári ügyek 4,24 %-a, a gazdasági ügyek 2,59 %-a, a büntetőügyek 20,89 %-a 2 éven túli, ez 38 polgári, 2 gazdasági és 70 büntetőügyet jelent. Polgári ügyszakban 5, büntetőben négy 5 éven túli ügy van.

A Budapesti XX., XXI és XXIII. Kerületi Bíróságon a polgári ügyek 8,29 %-a, a gazdasági ügyek 7,40 %-a, a büntetőügyek 13,26 %-a 2 éven túli, ez 82 polgári, 4 gazdasági és 26 büntetőügyet jelent. E bíróságon mindössze három 5 éven túli ügy van, valamennyi polgári ügyszakban.

Össz-kerületi szinten a polgári ügyek 7,34 %-a, a gazdasági ügyek 6,78 %-a, a büntetőügyek 18,86 %-a 2 éven túli. Ezen arányszámokból is nyilvánvaló, hogy a büntető ügyszak van ebből a szempontból a legrosszabb helyzetbe, itt öregedtek el leginkább az ügyek. Ha az ügyek darabszámát vizsgáljuk, még szembe szökőbb a különbség, ugyanis míg összesen 12.036 polgári ügy, addig mindössze 4.209 büntető ügy volt folyamatban az összes kerületben. Azaz a polgári ügyek száma háromszor annyi, mint a büntetőügyeké. A 2 éven túli ügyek esetében ez a szám majdnem kiegyenlített, mert összesen 884 polgári, 794 büntető ügy van 2 éven túl folyamatban. Ez az arány az 5 éven túli ügyek esetében is megmaradt, 76 polgári ügy, illetve 64 büntető ügy 5 éven túli.

Törvényszéken, elsőfokon a polgári ügyek 31,11 %-a, a gazdasági ügyek 33,73 %-a, a közigazgatási ügyek 0,15 %-a, a munkaügyi ügyek 13,54 %-a, a civil büntetőügyek 21,65 %-a, a katonai büntetőügyek 25 %-a 2 éven túli. Az 5 éven túli, elsőfokú ügyek esetében a Polgári Kollégium a legleterheltebb. A polgári ügyek 10,99 %-a, a gazdasági ügyek 4,52 %-a, a munkaügyi ügyek 1,95 %-a, a civil büntetőügyek 6,22 %-a 5 éven túli.

A 2 és 5 éven túli ügyek ellenőrzése gyakorlatilag évek óta folyamatos. Ezek az ellenőrzések ritkán vezetnek olyan megállapításokhoz, hogy bírói hibára vezethetők vissza az ügy elhúzódása. Ezen ügyek legnagyobb részében az ellenőrzés azt állapítja meg, hogy a bíró a maga részéről mindent megtesz az ügye mielőbbi befejezése érdekében, az átlagnál több tárgyalási napot tart ezekben az ügyekben, a tárgyalási napjait kihasználja, felesleges bizonyítást nem végez, a határidőket betartja.

Az ellenőrzés mellett a bíróság vezetése többféleképpen támogathatja a bírót abban, hogy az

elnehezült ügyét mihamarább befejezze.

A fentebb írtakra figyelemmel egy-egy kiemelkedően nagy ügy megoldása érdekében a bíró mellé hosszabb időre egy titkárokból, bírósági ügyintézőkből összeállított csoportot lehet adni. Itt a bírósági vezetőnek figyelemmel kell lenni arra, hogy a titkárt, ügyintézőt más érdemi munkától tartósan elvonja, tehát ezt csak olyan bíróságon lehet megvalósítani, ahol egyéb területeken nincs hátralék, illetve gondoskodni kell a kiesett munkaerő más módon történő pótlásáról.

Tárgyalási kedvezményt lehet biztosítani a bírónak, illetve az ún. „megaügy” tárgyalásának időszakára egyéni tárgyalási rend kialakítására lehet engedélyt adni. Itt azonban figyelemmel kell lenni a többi bíró tárgyalási beosztására, ez leginkább akkor valósítható meg, ha a bíró részére egy kizárólagos használatú tárgyalót tud a bíróság biztosítani.

A bírók képzésben megnyilvánuló támogatása ugyancsak közelebb viheti a bírókat az ügy gyors, szakszerű befejezéséhez, itt azonban figyelemmel kell lenni a bírák függetlenségének belső és a kívülág felől megnyilvánuló igényére. Itt ki kell hangsúlyozni, hogy az eddigi tapasztalatok alapján mind az Országos Bírósági Hivatal, mind a Fővárosi Törvényszék kellő körültekintéssel kíván eljárni e kérdésben.

Végül támogatja a bírót a Büntető Kollégiumban kifejlesztett és már évek óta alkalmazott szignáló program, amely súlyszámok alapul vételével osztja el az ügyeket, de emellett tekintettel van egyéb, más szempontokra is. A szignálóprogramra még visszatérek a Büntető Kollégium jelenlegi helyzetének részletes bemutatásánál.

2.2 A törvényszék Büntető Kollégiumának helyzete

A 2 és 5 éven túli ügyek számának fenti alakulása rámutat arra, hogy az ügyek előregedése majdnem az egész törvényszék területén probléma, igen erőteljesen a polgári, a gazdasági és a büntető ügyszakot sújtja, a munkaügyi szakban kevésbé jelentkezik.

Most az általam igazán ismert Büntető Kollégium helyzetének részletesebb bemutatásával is igyekszem rávilágítani a törvényszék nehéz helyzetére, kihangsúlyozva azt, hogy nem ez az egyetlen problémás, nehéz helyzetben lévő terület a törvényszéken.

A Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumában tizenkét másodfokú tanács működik, melyekben összesen nyolc tartósan kirendelt kerületi bíró dolgozik. A kirendelések a jelenleg működő tizenkét másodfokú tanácsból hetet érintenek, a tanácsok háromtagúak, így e hét másodfokú tanács egyikében sincs három törvényszéki bíró. A hosszú távú tervezhetőség, az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében feltétlenül szükséges, hogy a másodfokú tanácsoknak állandó, kinevezett tagjai legyenek, ez kizárólag úgy valósítható meg, hogy a megüresedő bírói álláshelyeket pályázat útján folyamatosan feltöltjük, illetve a kollégiumhoz új státuszokat telepítünk.

Másodfokon az utóbbi két évben az ügyteher egyenletesnek mondható, hosszabb távon kiegyenlített az érkezés és a befejezés is. Ezt szemlélteti az alábbi táblázat, amely 2018 első negyedétől 2020 második negyedévéig, negyedéves bontásban mutatja a legfontosabb ügyforgalmi adatokat. Tapasztalataink szerint legalább negyedéves intervallumokat érdemes az ügyforgalom és munkateher változásának vizsgálatkor figyelni, ennél rövidebb időegységek – például havi bontás – vizsgálata célszerűtlen, ezen esetekben a pillanatnyi változások torz képet eredményezhetnek.

működő tanács (db)	12	12	12	11	11	11	12	12	12	12
összesen	2018.				2019.				2020.	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Érkezés										
Bf.	515	735	588	385	670	642	677	371	506	522
nemperes	825	833	739	711	748	752	799	644	752	573
Bnf.	656	655	556	581	569	612	609	620	646	613
Befejezés										
Bf.	739	747	349	609	652	706	287	562	654	526
nemperes	721	876	698	679	776	751	785	677	640	599
Bnf.	614	691	538	574	564	613	600	647	628	590
Folyamatban marad										
Bf.	954	942	1181	957	975	911	1301	1080	1034	1030
nemperes	105	62	103	135	107	108	122	119	129	103
Bnf.	46	10	28	35	40	39	48	21	39	62
<i>új Be.</i>										<i>vészhelyzet</i>

működő tanács (db)	12	12	12	11	11	11	12	12	12	12
Egy tanácsra jutó terhelés	2018				2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Érkezés										
Bf.	43	61	49	35	61	58	56	31	42	44
nemperes	69	69	62	65	68	68	67	54	63	48
Bnf.	55	55	46	53	52	56	51	52	54	51
Befejezés										
Bf.	62	62	29	55	59	64	24	47	55	44
nemperes	60	73	58	62	71	68	65	56	53	50
Bnf.	51	58	45	52	51	56	50	54	52	49
Folyamatban marad										
Bf.	80	79	98	87	89	83	108	90	86	86
nemperes	9	5	9	12	10	10	10	10	11	9
Bnf.	4	1	2	3	4	4	4	2	3	5
<i>új Be.</i>										<i>vészhelyzet</i>

A fenti táblázat szerint másodfokon az ügyek érkezése és a befejezések száma egyenletes, erre egyelőre sem az új eljárási törvény nincs érezhető hatással – habár itt kell megjegyezni, hogy ez az érkezésben másodfokon mindig késleltetve jelentkezik – sem a vészhelyzet nem okozott kimutatható mértékű leállást. Látható, hogy 2018 első félévében 515 Bf. (peres) ügy érkezett, 2020 második negyedévben pedig 522. E számoktól a közbelső időszakokban lefelé és felfelé is volt több eltérés, ezek azonban olyan mértékűek voltak, hogy a váltakozásukra figyelemmel, nem növelték és nem is csökkentették a másodfokú munkaterhet. Ugyanez állapítható meg a nem peres ügyek és a Bnf. (nyomozási bíró határozatának felülbírlata) ügyek számának változásából is.

A Bf. ügyekben a befejezések száma 2018 első negyedévében 739, 2020 második negyedévében 526 volt. Ez utóbbi érték ugyan kevesebb, de itt már érződik a vészhelyzet hatása, az hogy a helyi bíróságok 2020 márciusa óta lényegesen kevesebb fellebbezett ügydöntő határozatot hoznak. Az ezt megelőző, 2020 első negyedévben produkált 654 befejezés illeszkedik a fentebb vázolt tendenciába. Látható, hogy a köztes időszakokban is egyenletes volt a másodfokú befejezések száma, a harmadik negyedévekben tapasztalható átmeneti visszaeséseknek az ítélkezési szünet az oka.

A nem peres ügyek és a Bnf. ügyek esetében a befejezések száma mindvégig egyenletes.

Mindezekre tekintettel a folyamatban maradt ügyek száma is egyenletes, 2018 első negyedévében 954 Bf. ügy, 2020 második negyedévében 1030 Bf. ügy maradt folyamatban, ugyanez az egyenletesség látható a nem peres ügyek és a Bnf. ügyek esetében is.

Statisztikai adatokkal egyelőre nem alátámasztható az a vélekedés, mely szerint az új eljárási törvény következtében hosszú távon másodfokon kevesebb tárgyalást, nyilvános ülést kell tartani, viszont meg fog növekedni a tanácsülések száma. Itt kell kihangsúlyozni, hogy ez nem jelent majd semmivel sem kevesebb munkát, csupán azt, hogy ugyanazon ügyeket, amelyeket eddig tárgyaláson, nyilvános ülésen, most tanácsülésen bírálnak el. Viszont e változás következtében hosszabb távon másodfokon tárgyalótermi kapacitás szabadulhat fel, melyet át lehet majd csoportosítani az e szempontból is rendkívül rossz helyzetben lévő elsőfokú ügyszakba.

A fentiekből egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumában elegendő, de egyben szükséges is a jelenlegi tizenkét másodfokú tanács működése, melyek hosszú távú, kiegyensúlyozott, színvonalas munkája kizárólag kinevezett bírókkal elképzelhető, ezért feltétlenül indokolt a jelenleg hiányzó nyolc másodfokú helyre bírói státuszt létesíteni, illetve ezek betöltésére pályázatokat kiírni. Itt kívánom megjegyezni, hogy azon túl, hogy a szakmai elvárásoknak nem felel meg, méltatlan is, hogy – hosszú távon – helyi bíróságról kirendelt bírók, helyi illetményért ugyanazt a munkát végezzék, mint a tanácsba beosztott törvényszéki kollégák törvényszéki illetményért.

A Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumának elsőfokú ügyforgalmi mutatóit jeleníti meg az alábbi táblázat ugyancsak negyedéves bontásban 2018 utolsó negyedétől 2020 második negyedévéig.

tárgyaló tanács	19,2	21,4	22,3	20,4	20,4	22,25	22,67
működő tanács	22,7	23,2	23,7	23,8	24,3	23,5	23,13
Összesen (peres)	2018	2019				2020	
	31.dec	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Erkezés							
darab		96	77	94	89	86	111
súlyszám		15231	21265	17966	11882	13437	12476
Kiemelt gazdasági ügyek							
darab		14	13	10	12	13	11
súlyszám		5747	13700	5680	2260	3924	3148
Befejezés (érdemi)							
darab		72	72	40	62	48	76
súlyszám		11256	11249	7725	8845	10517	8637
Kiemelt gazdasági ügyek							
darab		4	2	4	1	0	3
súlyszám		748	336	1336	196	0	628
Folyamatban marad							
darab	309	323	320	368	391	417	435
súlyszám	115472	117937	127913	137907	140548	142836	145002
Kiemelt gazdasági ügyek							
darab	13	22	33	39	50	62	70
súlyszám	4488	9331	22695	27039	29103	33027	35547
Típus szerinti elosztás							
gazdasági	148	149	157	174	179	196	193
kábítószer	42	43	32	42	55	63	71
nemi erkölcs	3	5	8	6	8	9	12
vagyon elleni	34	34	34	36	38	35	35
erőszakos	54	62	61	79	75	76	80
egyéb	28	30	28	31	36	38	44

E táblázat alapján megállapítható, hogy 2018 utolsó negyedévében 19,2 ténylegesen tárgyaló tanács, míg 2020 második negyedévében 22,67 ténylegesen tárgyaló tanács működött. Ezek a számok csak a törvényszékre kinevezett elsőfokú bíróságot jelentik, ezen felül – a munkateher ugrásszerű növekedése miatt – jelenleg nyolc kerületi bíróságról kirendelt bíró segíti a törvényszéki bírók munkáját.

E nyolc kerületi bíró közül öten a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírái, egy a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság bírása és kizárólag a törvényszéken folytatnak ítélező tevékenységet, kirendelésüket követően csak azokat az ügyeket fejezték be a helyi bíróságon, amelyekben az ismétlés egy másik kollégának aránytalanul nagy munkaterhet jelentett volna. További két első fokra felrendelt bíró a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság bírása, ők ugyan a helyi bíróságon végzett ítélezési tevékenységük részbeni megtartása mellett tárgyalnak a törvényszéken, a gyakorlatban ez azonban azt jelenti, hogy így ügyeletet adhatnak saját bíróságukon, viszont helyi bírósági ügyeket ténylegesen nem tárgyalnak.

E nyolc első fokra kirendelt bíró közül hatan a saját bíróságukon tárgyalnak, mert a törvényszék sem irodát, sem tárgyalót nem tud biztosítani a részükre. A Pesti Központi Kerületi Bíróságról felrendelt öt bíró közül csak a törvényszék épületében dolgozó bíró részére tudott a kollégium állandó jegyzőt biztosítani, a másik négy bíró mellé a Pesti Központi Kerületi Bíróság adott kirendeléssel egy jegyzőt – aki egyébként korábban is az egyik kirendelt bíró mellett dolgozott – a többi jegyzői munkát más tanácsokhoz beosztott törvényszéki jegyzők látják el ügyeletben, külön díjazás nélkül. A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróságról felrendelt mindkét bíró mellett a fővárosi ügyekben a helyi bíróság biztosít jegyzőt.

Itt kívánom megjegyezni, hogy a kollégium rendelkezésére álló jegyzői státuszok nyilvánvalóan nem elegendők ennyi kirendelt bíró megfelelő munkájának a biztosítására, azonban még így is több betöltetlen jegyzői státusza van a kollégiumnak, mert a csekély számú jelentkező szerint a kínált javadalmazás nem áll arányban a követelményekkel.

A fentiekből megállapítható, hogy a törvényszékre kinevezett elsőfokú, ténylegesen tárgyaló bírók száma másfél év alatt 3,5-tel nőtt, emellett nyolc felrendelt bíró is elsőfokú ügyeket tárgyal. Mégis, a folyamatban maradt ügyek száma 2018 utolsó negyedévében 309, 2020 második negyedévében 435, ezen belül a folyamatban maradt kiemelt gazdasági ügyek száma 2018 utolsó negyedévében 13, 2020 második negyedévében 70 volt. Ugyanez az ugrásszerű növekedés látszik a valós helyzetet még az előzőnél is jobban kifejező súlyszámok vizsgálata alapján: 2018 utolsó negyedévében a folyamatban maradt ügyek összsúlyszáma 115472, 2020 második negyedévében 145002, 2018 utolsó negyedévében a kiemelt gazdasági ügyek összsúlyszáma 4488, 2020 második negyedévében 35547.

Ugyanakkor az is megállapítható a táblázatból, hogy a peres ügyek érkezése elsőfokon az utóbbi másfél évben negyedévenként 86 és 111 között, ebből a kiemelt gazdasági ügyek érkezése 10 és 14 között változott, tehát egyenletes. Az érkezett ügyek súlyszáma is egyenletes, az írt időszak elején az összsúlyszám 15231, az időszak végén 12476, a kiemelt gazdasági ügyek esetében 5747, illetve 3148 volt. Ettől eltérő – kiemelkedő – értékeket a statisztika csak akkor jelzett, ha az adott időszakban egy különösen nagy (egy konkrét esetben 9000-es súlyszámú) ügy érkezett.

Ugyanez mondható el az ügyek befejezéséről is – leszámítva az ítélezési szünettel érintett harmadik negyedévet – hiszen az összes befejezés negyedévenként 48 és 76 között, a kiemelt gazdasági ügyek befejezése 0 és 4 között, az összsúlyszám 11256 és 8637, a kiemelt befejezett gazdasági ügyek összsúlyszáma 748 és 628 között változik.

Mindezen adatok együttes értékeléséből levonható az a következtetés, hogy az elsőfokú tanácsok egyenletesen fejezik be ügyeiket, de ezt a befejezést az érkezés darabszámban, de elsősorban súlyszámban lényegesen meghaladja. Kiemelt gazdasági ügyek esetében különösen kiugró a folyamatban maradt ügyek súlyszámának a nagyságrendi növekedése.

Ennek okai összetettek. Részben az eljárási törvényre vezethetők vissza, ugyanis a kiemelt gazdasági ügyekben kötelező a bíróságnak tanácsban eljárni, ez a tanács elnökének a munkaidején kívül felemészti a tanácsba beosztott, az ügy megoldásához azonban az esetek legnagyobb részében nem szükséges másik elsőfokú bíró munkaidejét, amelyet a saját ügyei feldolgozására fordíthatna. Ugyanígy teszi lehetetlenné a tanácsba beosztott gazdasági bírónak – akinek részvétele a kiemelt ügyekben nagyrészt ugyancsak szükségtelen –, hogy saját ügyeivel foglalkozzon. Ennek negatív hatásai már a Gazdasági Kollégiumban is érzékelhetők. A bírópárokon belül a munka nagy részét a tanácselnök végzi el, értelemszerűen övé a kitűzés, idézés feladata, a tárgyalás vezetése, határozatok, így az ügydöntő határozat szerkesztése. Esetenként fordul csak elő, hogy a beosztott büntetőbíró is végez egy-egy részletkérdésben kihallgatást, egyébként a beosztott büntetőbírónak és a gazdasági bírónak konzultatív szerep jut.

Mindezeket túl a kollégium vezetése figyelemmel van arra, hogy ezen nagy ügyek mellett is nagyságrendileg egyenlő legyen a bírák terhelése, és ezt a Fővárosi Törvényszéken alkalmazott szignálóprogram „finomításával” érte el. A program számos szempontot vesz figyelembe szignáláskor, így elsősorban a súlyszámot, az adott bíró kezén lévő ügyek mennyiségét, azt, hogy milyen régen kapott ügyet az adott bíró, hogy mely ügyeket kell nagytanácsban tárgyalni, azt, hogy e nagytanácsok tagjai egymáshoz viszonyítottan is kiegyenlítetten kapják az ügyeiket és ezeket összehangoltan tudják tárgyalni, és azt, hogy a bírák lehetőség szerint változatos ügyeket kapjanak, ne csak egy ügytípust tárgyaljanak. E rendszer nagyban elősegíti a hosszútávon egyenlő terhelést, azonban a fenti szempontok egyenlő mértékű érvényesüléséhez szükséges a szignáló vezető állandó figyelme, emellett mindig lehet számos olyan szempont (elfoglaltság, kizárás stb), amit a rendszer nem tud értelmezni, ami nélkülözhetetlenné teszi a szignálást végző vezető beavatkozását. A hármas tanácsokban résztvevő bírók a hármas tanácsba tartozó ügyeik mellett lehetőség szerint nem kapnak gazdasági ügyeket, hanem referádaikat egyéb kisebb terjedelmű ügyekkel igyekszünk „színesíteni. Amellett, hogy mind szakmai, mind pszichés szempontból fontos, hogy a szignált ügyek az ügy tárgya tekintetében változatosságot mutassanak, lényeges körülmény az is, hogy a kisebb, könnyebben befejezhető ügyekkel könnyebb kitölteni a nagy gazdasági ügyek hosszabb tárgyalási etapjai közötti időt, e törvényszerűen keletkező tárgyalási „lyukakat” ezen ügyek kitűzésével lehet eltüntetni.

A fentieket túl a Büntető Kollégium ügyelosztási rendjének további módosításával teremti meg újabb hármas tanácsok megalakításának lehetőségét, ezzel kapcsolatban azonban ki kell emelni, hogy az ügyteherre tekintettel bizonyosan nem lehet minden elsőfokú büntetőbíróat hármas tanácsba beosztani, mert számos olyan kiemelt, nagy médiaérdeklődéssel kísért és nagy terjedelmű ügy érkezik, melyeket soron kívül kell kitűzni, ezen ügyeket pedig csak olyan bíróra lehet szignálni, akik nem tagjai hármas tanácsoknak, mert csak így biztosított ezen ügyek időszerű feldolgozása.

A Büntető Kollégiumba egyszerre kevés fogalmazó kerül beosztásra, azonban az elsőfokú gyakorlaton lévő fogalmazók beosztásakor a hármas tanácsokban dolgozó bírók előnyt élveznek, egy nagy ügy feldolgozásában, kisebb, de ezen ügyekben nagyszámú végzések megszerkesztésében, adott esetben jegyzőkönyvezésben az adott tanács mellett dolgozó fogalmazó kiemelt segítséget jelent.

Ezenkívül meg kell említeni, hogy az új eljárási törvény is alapvetően egy elkövetős, egy cselekményes ügyekre modellezett, nem tudja megfelelően kezelni az ettől jelentősebben eltérő, adott esetben akár több, mint száz vádlottas, több ezer tanús, több száz vádpontos ügyeket. A kiemelt gazdasági ügyek nagyobb része nehezen kezelhető a jelenlegi eljárási törvény szabályai szerint, az

ügyekbe kódolva van – terjedelmük miatt – elhúzódásuk, ezen ügyekről már érkezésükkor tudható, hogy öt éven túl fejeződnek majd be. Ezek a kiemelt gazdasági ügyek az utóbbi másfél évben árasztották el a Fővárosi Törvényszéket, és a társszervek jelzése szerint a Fővárosi Törvényszék illetékességi területén a közeljövőben számos újabb nagy gazdasági ügyben várható vádemelés, ami a sokéves pertartamra figyelemmel a bírói referádák további elnehezüléséhez vezet.

E körben kell említeni – mint pozitív fejleményt – a 15/2020. (VII.24.) LÜ utasítást, mely a költségvetést károsító olyan bűncselekményekben, mely vidéken történt, ott laknak az érintettek, de budapesti, illetve az adott vidéki nyomozó hatóságnak is lenne illetékessége, azokban vidéken indul a nyomozás, illetve ott lesz vádemelés is. Az utasítás tartalma mindenképp előremutató, kifejezi a Fővárosi Törvényszék, a Büntető Kollégium, illetve a Fővárosi Főügyészség jelenlegi jó munkakapcsolatát, mindkét szervezet számára hosszabb távon könnyítést jelenthet, ennek hozadéka a törvényszéken azonban egy-két év elteltével fog jelentkezni, mert a már a fővárosban folyó, és főként befejezés előtt álló nyomozásokban továbbra is a Fővárosi Törvényszéken kell vádemelésre számítani.

Ugyancsak az eljárási törvényből levezethető, a nagy ügyek elhúzódását eredményezheti, hogy a bíró személyének változása esetén az eljárást – ellentétben a polgári ügyekkel – meg kell ismételni. Ez, még az ismétlést könnyítő rendelkezések fényében is jelentősen növelheti a pertartamot. Az ismétlés a jelenlegi szabályozás szerint a tárgyalás korábbi anyagának indítványra történő lényegi ismertetését jelenti, nagy terjedelmű ügyek esetében, ahol valamely fél érdeke a per elhúzódása, ez hónapokkal hosszabbíthatja meg a pertartamot.

Ugyanilyen törvényben gyökerező probléma az iratok felolvasásának kérdése. Hosszú tárgyalási etapok telnek el azzal, hogy a bíró az egyébként mindenkinek a rendelkezésére álló bizonyítékokat olvassa fel pusztán azért, mert valaki indítványozza azt, így az az eljárási törvény értelmében kötelező.

Sok vádlott esetén hosszú időbe telik a távollévők kézre kerítése, az engedéllyel távollévők részéről a kézbesítési megbízotti szerződések beszerzése, sok esetben önmagában a vád kézbesítése. Egy sok vádlottas ügyben ez azt eredményezheti, hogy a bíró az érkezéstől számított egy éven túl tudja megkezdeni az érdemi tárgyalást.

Ugyancsak jelentősen növeli a pertartamot az a körülmény, hogy – az e körben történt kedvező változások ellenére – még mindig nagy teret biztosít a jogszabály a bírói bizonyításnak.

Az eljárási törvényben a befejezést könnyítő rendelkezés az előkészítő ülés. A törvényszéki nagyobb ügyekben – ahol az ügyészi indítvány beismerés esetén is ritkán 5 év szabadságvesztés alatti büntetés – ez csak megnöveli a pertartamot, mert a vádlottak egy része nem ismer be, a be nem ismerők esetében pedig ugyanúgy le kell folytatni az eljárást azzal nehezítve, hogy az ügyből korábban beismerés és elítélés miatt kikerült vádlottakat tanúként sokkal nehezebb a bíróság elé állítani, mint vádlottként.

Kedvező eljárásjogi változások esetén a pertartam a nagy ügyekben is jelentősen csökkenhetne, a bírók gyorsabban fejezhetnék be azokat, így ugyanannyi ügy esetén kevesebb bírói státuszra lenne szükség.

A fenti, az eljárási törvényből következő, a nagy ügyek esetében az eljárás elhúzódásához vezető okok mellett a törvényszéken az ügyek előregedésének másik, az előbbiből következő oka egyértelműen az, hogy a bírók túlterheltek. Ideális az volna, ha egy bírónak csak egy kiemelt

gazdasági ügye lenne, ezt szükségszerűen – a fenti eljárási okok miatt – úgyis évekig tárgyalná, de emellett a többi tíz, tizenöt kisebb ügyét időszerűen be tudná fejezni. Ehelyett azonban minden bírónak több, három, akár öt nagy ügye van, az ezekre szükségszerűen fordított felkészülési és tárgyalási kapacitás a kisebb ügyek befejezését is hátráltatja. Ez a probléma csak az elsőfokú bírói státuszok számának jelentős növelésével orvosolható. Egy ilyen mértékű változtatás azonban egyéb más területeken is fejlesztést kíván meg, a bírók mellé jegyzői státuszokat kell telepíteni, új dolgozósobák, tárgyalótermek kialakítására van szükség.

Itt kell kiemelni, hogy a bírák mindegyike legalább heti két tárgyalási napot tart, a vizsgálatok nem tartak fel egy bírónál sem a tárgyalási napok kihasználatlanságában jelentkező mulasztást.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsában három bíró ítélkezik. Egy katonai bírónak jelenleg 5,85 katonai ügy van, de a katonai bírák tárgyalnak civil ügyeket is.

A Katonai Tanácsban rendszeres és hangsúlyos probléma, hogy azon bírók, akik titkos információgyűjtés keretében engedélyt adtak ki, vagy nyomozati szakban kényszerintézkedésről döntöttek, később perbíróként nem járhatnak el. Egy sok vádlottas ügyben – különösen akkor, ha nyomozati szakban még nem történt meg az ügyek egyesítése és ez csak vádemelés előtt következik be – nem lehet nyomon követni, hogy melyik katonai bíró döntött korábban titkos információgyűjtésről, kényszerintézkedésről. Így, bár a katonai ügyek száma nem magas, mégis előfordulhat, hogy valamennyi katonai bíró kizárt a peres eljárásból.

Az elsőfokú bírók közül három katonai bíró és négy civil ügyeket tárgyaló bíró került kirendelésre a Budai Központi Kerületi Bíróság Nyomozási Csoportjához, tekintettel a nyomozási bírónál jelentkező rendkívüli ügyteherre. A törvényszéki bírók kizárólag hétvégi ügyeletet látnak el akkor, amikor ezt a Nyomozási Csoport saját állományból nem tudja biztosítani, így fel sem merül, hogy saját munkaidejüket áldozzák bírótársaik megsegítésére, e tevékenységet kizárólag szabadidejükben végzik.

A Büntetés-végrehajtási Csoportban öt bírói tanács működik. 2020. január 1. és július 31. között a csoportba 2542 ügy érkezett, 2642 ügyet fejeztek be. Ezen ügyeken túl a csoport bírálja el elsőfokon a kártalanítási ügyeket, amelyek feldolgozását korábban öt kerületi bíróságról felrendelt titkár intézte, jelenleg a Közigazgatási Kollégium két a Büntető Kollégiumhoz beosztott bírója végzi e feladatot. Ez jelenleg olyan munkaterhet jelent, hogy e két bíró a Közigazgatási Kollégiumban ítélkezési tevékenységet nem végez.

A Büntetés-végrehajtási Csoport jelenlegi létszámával a csoport profiljába tartozó feladatokat el tudja látni. A csoport bírói létszámának bővítése csak akkor indokolt, ha a kártalanítási ügyek mennyisége nem csökken. Amennyiben nem áll be jelentős csökkenés, akkor ezt a munkaterhet titkári vagy bírói álláshelyek telepítésével lehet feldolgozni.

A Nemzetközi Csoportban jelenleg négy bíró dolgozik, azonban a csoport munkaterhe még ezáltal sem oldódott meg, így 2020. szeptember 1-től kirendelt bíró is dolgozik a csoportban. Új státusz telepítésének szükségességéről az ezt követő fél év elteltével lehet nyilatkozni.

Összefoglalva a példának állított Büntető Kollégium helyzetét, és hangsúlyozta az egész törvényszékre vonatkoztatva megállapítható, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben csak akkor csökkenthető az egyébként a felsőbb bíróságok által küldött visszajelzések szerint kiemelkedően magas színvonalon ítélkező bírók leterheltsége és ezáltal akkor lehet lényegesen időszerűbb az ítélkezés, ha a szükséges bírói létszám országos felmérését követően 2021-ben, 2022-ben újabb bírói

és jegyzői státuszokat létesítünk és bővítjük az infrastruktúrát, azaz biztosítjuk az elhelyezést. Ez részben középtávon, akár a következő évben épületek bérlésével, részben hosszútávon 3-5 éven belül új épület építésével valósítható meg. Azonban ezen közép- illetve hosszú távú célok megvalósulásáig a kerületi bíróságokkal szoros kapcsolatot feltételező tartós felrendelésekkel és mindenre kiterjedő figyelemmel megvalósuló ügyelosztással lehet e nehéz helyzetet pillanatnyilag kezelni.

3. Kapcsolatok

Már az eddig írtakból is kiviláglik, hogy magas színvonalú és időszerű ítélkezés széleskörű együttműködés nélkül elképzelhetetlen. Ezalatt egyaránt értendő a törvényszék egyes kollégiumai, szervezeti egységei, a kerületi bíróságok közötti együttműködés, a törvényszék más bíróságokkal történő együttműködése, illetve más szervekkel, elsősorban az Országos Bírósági Hivatallal, ügyészségekkel, nyomozó hatóságokkal, Nemzeti Adó- és Vámhivatallal, Alkotmányvédelmi Hivatallal, Terrorelhárítási Központtal, Nemzeti Védelmi Szolgálatlal történő együttműködés.

Az nyilvánvaló, hogy törvényszéken belül az egyes bíróságok, kollégiumok egymásra vannak utalva. Erre számos példát lehet felsorolni. Kivétel nélkül valamennyi kerületi bíróság, méretéhez mérten maximálisan segíti a törvényszéket azzal, hogy támogatja legfelkészültebb bírái kirendelését, de arra is van példa, hogy egy kerületi bíróság egy másik nehezebb helyzetben lévő kerületi bíróság ügyeinek egy részét letárgyalja. Jó példa a több bíróság által nyújtott segítségre a Nyomozási Csoport megsegítése, amikor a törvényszék és a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírái járulnak hozzá a csoport működtetéséhez.

Ugyancsak hathatós segítséget nyújtanak a kollégiumok egymásnak. A Fővárosi Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma két bírójának tartós kirendelésével segíti jelenleg is a Büntető Kollégium Büntetés-végrehajtási Csoportjának munkáját.

A kiemelt, elsőfokon hármass tanácsokban tárgyalta gazdasági büntetőügyek tanácsába az egyik bírót a Gazdasági Kollégium biztosítja. Példaértékű a két kollégium együttműködése e téren, összehangoltság nélkül ezen ügyek tárgyalása jelentős késedelmet szenvedhetne.

Ugyancsak példaértékű a Polgári Kollégium és a Büntető Kollégium együttműködése. Bár – mint korábban írtam – a főépületben az elhelyezése mindkét kollégiumnak szűkös, azonban párbeszéddel mindig sikerült a tárgyalótermeket, dolgozókat úgy elosztani, hogy az ügyek befejezése ne szenvedjen késedelmet.

A fentiek csak kiragadott példák voltak a jó együttműködésre, itt szeretném kiemelni, hogy kinevezésem esetén megkülönböztetett figyelmet fogok fordítani arra, hogy e jó együttműködés továbbra is fennálljon és ennek során minden szervezeti egység érdeke érvényesüljön, mert végeredményben csak így fog érvényesülni az egész törvényszék érdeke is.

Ugyanez a helyzet a fentebb felsorolt társszervekkel is.

Az Országos Bírósági Hivatallal a törvényszék – mint minden más bíróság – szoros együttműködésben dolgozik, az egész rendszer működtetése ezen együttműködésen alapul. A fennálló jó viszony, munkakapcsolat megőrzése természetes és magától értetődik.

A korábban a Büntető Kollégium kapcsán említett Legfőbb Ügyészi utasítás létrejöttében – úgy gondolom – része volt a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Főügyészség jó kapcsolatának,

párbeszédének.

Ugyancsak hangsúlyozottan jó és szoros kapcsolatokat ápol a törvényszék az Alkotmányvédelmi Hivatallal, Terrorelhárítási Központtal, Nemzeti Védelmi Szolgálatl, ezekre a későbbiekben, a törvényszék és dolgozói biztonságával kapcsolatban részletesebben kitérek. E jó viszonyok fenntartása is alapvető bírósági érdek, erre a későbbiekben is nagy hangsúlyt kívánok fektetni.

4. Biztonság

4.1. Őrzésvédelem

Kiemelten fontos terület a bírósági épületek biztonságának fokozása, az őrzésvédelem, ezért a jövőben alapvetően kell átalakítani a bíróságok biztonságtechnikai rendszerét. Ez valamennyi budapesti bírósági épületet érinti, legnagyobb hangsúlyt – elsősorban a beruházás anyagi vonzatára tekintettel – azonban kétségtávol a Fővárosi Törvényszék, illetve a Pesti Központi Kerületi Bíróság kap e körben, figyelemmel az épületek nagyságára és arra a tényre, hogy e két épületben tárgyalják a kiemelt jelentőségű, nagy érdeklődésre számot tartó olyan ügyek túlnyomó részét, melyekben az ügyfélkörre, az egyéb érintettek, a hallgatóságra, az ügy tárgyra figyelemmel reális esélye van annak, hogy akár a bírósági épületet, akár az ott dolgozókat, vagy ügyfeleket támadás érje.

E két épületben kiemelten nagy az ügyfélforgalom, ezért a jelenlegi beléptető rendszer – különösen több, sok ügyfelet megmozgató ügy egyidejű tárgyalása esetén – nehezen birkózik meg az ügyfelek gyors és egyidejűleg biztonságos beléptetésével. Jogos igényként merült fel a dolgozók részéről, hogy különösen ilyen esetekben az ügyfelektől elkülönülten léphessenek az épületbe, e problémát orvosolta a törvényszék Alkotmány utcai bejáratának a dolgozók előtti ismételt megnyitása.

A jelenlegi eszközök – pusztán az élőerős védelem és az elektronikus, kamerás védelmi rendszer jelenlegi szintje – nem alkalmasak arra, hogy egy erőszakos behatolót a kapuban megakadályozzanak a belépésben, illetve – ahogy azt a másfél évvel ezelőtti eredményes fogolyszökés bizonyította – azt végképp nem tudják meggátolni, hogy egy fizikai erőszak vagy életveszélyes fenyegetés alkalmazásával – abban a konkrét esetben ráadásul lőfegyverrel – fellépő személy gyakorlatilag akadálytalanul kijusson az épületből. Épp ez a rendkívüli esemény igazolta, hogy a fegyveres támadásnak is reális az esélye. Teljesen kizárni ennek lehetőségét semmivel nem lehet, de igen fontos, hogy az eredményes támadás esélyét a minimálisra csökkentse a törvényszék.

Ennek érdekében az épületek biztonságának további növelésére van szükség.

A biztonság növelésének első és legfontosabb eleme egy, az eddiginél jóval hatékonyabb beléptető rendszer, amelynek lényege, hogy a detektoros fémkereső és a csomagátvizsgáló röntgenberendezés mellett a beléptetést végző biztonsági őr testi érintkezés nélkül tudja megakadályozni, hogy olyan személy, aki az ellenőrzésen nem esett át, az épületbe belépjen. Erre a megfelelő technikák rendelkezésre állnak, ezek kiépítése, alkalmazása költségvetési kérdés, ez középtávon, akár a jövő évben megvalósítható. A kerületi bíróságok egy részében már kiépített komplex védelmi rendszerek – behatolás jelző, támadásjelző, kamerás megfigyelő, kamerás beszólító rendszer – alkalmazásával együtt a megerősített beléptető rendszer, mely nem elsősorban az épp szolgálatban lévő személyek erejére, lélekjelenlétére, helyzetfelismerő készségére, hanem a beléptető rendszer technikai fejlettségére, megbízhatóságára alapoz, egy nagyságrenddel magasabb biztonságot nyújthat a

mindennapi munkavégzéshez. Az előerő képzettsége csak szükségszerű kiegészítője lehet a magas szintű technikai védelemnek.

További fontos eleme a biztonságnek az elkülönítés, az egyes épületrészek lezárása, annak biztosítása, hogy illetéktelen személyek azon területekre, ahol nincsenek ügyfélfogadásra kialakított irodák, tárgyalók, ne léphessenek be. Ez hosszabb távú megvalósítást igényel, különös tekintettel arra, hogy először arról kell döntenie, hogy hol lesz az egyes szervezeti egységek végleges elhelyezése.

A kerületi bíróságok épületeiben e lezárások megtörténtek, a törvényszék épületében az ez irányú átalakítás jelenleg is zajlik. A törvényszék épületeinek – és itt most a Markó utcai főépületre és Fő utcai épületre egyaránt gondolni kell – túlszűfolttsága, illetve vegyes használata az átalakítás egyik legfőbb akadálya. E helyzetet jelentősen segítheti a zsűfolttság enyhítése, azaz egyes szervezeti egységek más, új épületbe költöztetése. Itt elsősorban az ítélkezést segítő, kiszolgáló egységekről lehet szó, mert nem szerencsés a főépülethez kötődő, tényleges ítélkező tevékenységet folytató bírák elkülönítésével semelyik kollégium egységét megbontani.

Ugyancsak a biztonságos munkavégzést szolgálja a tárgyalók biztonságosabbá tétele. A már régóta működő jelzőrendszer működtetésén, a rendszeresen járőröző, illetve az épület meghatározott helyeire telepített biztonsági személyzeten kívül ezt szolgálja a valamennyi bírósági épületbe telepített és folyamatosan bővülő Via Video rendszer. E rendszer kiépítésével bármely ügyben megoldható a veszélyeztetett személyek elkülönítése, akár a bíróság másik helyiségébe, akár a társszervek – ügyészség, büntetés-végrehajtás, rendőrség, stb. – Via Video rendszerrel felszerelt helyiségébe. E rendszer használata jól szabályozott, maga a rendszer jól működtethető, szinte bármilyen ügy tárgyalására, vagy egy részének tárgyalására alkalmas, így ez a biztonság és veszélyeztetettség kérdésre adott legjobb jelenlegi válasz.

E videorendszer fejlesztése a jövőben további lehetőséget rejt magában. A járványügyi helyzet megmutatta, hogy problémát jelenthet úgy lefolytatni egy lejárast, hogy biztosítva legyen annak nyilvánossága, jelen lehessenek a sajtó érdeklődő képviselői. Jelenleg mind a média képviselői, mind a hallgatóság tagjai csak korlátozott számban, előzetes regisztrációt követően léphetnek be az épületbe. A jövőben e nyilvánvaló korlátokat jelentő megoldáson túlmutató lehetőség a Via Video oly módon történő használata, mely szerint a tárgyalást a média képviselői internetes regisztrációt követően interneten, saját számítógépükkel követhetik. Ezen elképzelés szerint a tárgyalás késleltetve lesz hozzáférhető, a tárgyaló bíró a tárgyaláson történtenek az internetre történő továbbítását – például, ha a meghallgatott személy adatai nyilvánosságra hozatalához, arcképének felismerhető bemutatásához nem járul hozzá – bármikor megállíthatja. E megoldás természetesen még továbbgondolást igényel, de ez mindenképp egy lehetőség arra, hogy a fokozott biztonság mellett a tárgyalás nyilvánosságához fűződő jogok se szenvedjenek csorbát.

Az épületek és a tárgyalások biztonságosabbá tétele mellett a biztonság javításának másik sarokpontja a társhatóságokkal történő szoros együttműködés.

A büntetés-végrehajtási intézetekkel hagyományosan jó a kapcsolata a törvényszéknek, a fent említett fogolyszökés óta a büntetés-végrehajtás is preferálja a fogvatartottak Via Video rendszerben történő meghallgatását, ez különösen igaz a járványhelyzet kialakulása óta. A törvényszék tárgyalásokat kezdeményezett a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézettel, hogy a tárgyalások még gördülékenyebbé tétele és a nagyméretű iratok szállításának kiküszöbölése érdekében a Nagy Ignác

utcai objektumban is kialakításra kerüljön egy komplett, Via Video rendszerrel felszerelt tárgyalóterem, mely jelenleg csak a Maglódi úti objektumban áll rendelkezésre. Egy ilyen tárgyalóterem kialakítását a biztonsági szempontból legproblémásabb ügyek biztosítását, illetve az ezen ügyekben történő fogolyszállítást végző szervek, a Nemzeti Védelmi Szolgálat, illetve a Terrorelhárítási Központ is támogatják.

E két említett szervvel egyébként e területen is folyamatos a kapcsolattartás.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat – azon túl, hogy tevékeny részt vállal kiemelten nagy biztonsági kockázatot jelentő fogvatartottak szállításának, őrzésének felügyeletében – évek óta sikeres tájékoztatókat tart, képzéseket vezet a bírói kar részére a befolyásolási kísérletek kivédésére, azok felismerésére.

A Terrorelhárítási Központ, amellett, hogy a legnagyobb biztonsági kockázattal járó rabszállításokat végzi, valamint biztosítja a bíróság épületében, sőt annak környezetében a helyszínt, rendkívüli események – például túszejtés – megelőzésére, kezelésére előadást, bemutatót szervez.

A fenti szervekkel a kialakult bizalmi, jó kapcsolatok fenntartása az előbb írtakra figyelemmel feltétlenül indokolt, a személy- és vagyonbiztonság körében ez a törvényszék jövőbeni célkitűzésinek egyik biztosítéka.

Mindezek túl a bírósági dolgozókat személyükben is érhetik támadások, fenyegetések.

E körben a dolgozók védelmét az Alkotmányvédelmi Hivatal látja el. Az Alkotmányvédelmi Hivatallal a Fővárosi Törvényszék hagyományosan jó kapcsolatot ápol, hiszen az 1995. évi CXXV. számú törvény által szükségszerűen megalapozott együttműködés mellett többek között e szoros kapcsolatnak köszönhető, hogy az egyes dolgozókat ért fenyegetéseket megfelelően és eredményesen lehetett kezelni.

Mivel 2017 óta vagyok a törvényszék biztonsági vezetője és e funkciómát kollégiumvezető-helyettesként is megtartottam, az átlagosnál lényegesen nagyobb rálátásom van e területre, így bizton állíthatom, hogy e társhatóságokkal kialakított szoros együttműködés eddig is a törvényszék érdekeit szolgálta és elnökhelyettesi kinevezésem esetére e kapcsolatok ápolására, fenntartására továbbra is kiemelt figyelmet kívánok fordítani.

A biztonság kérdéskörének taglalásakor feltétlenül meg kell említeni a Fővárosi Törvényszék TÜK Csoportját.

A Nemzeti Biztonsági Felügyelet a 2018-ban a törvényszék Markó utcai főépületében tartott teljes körű vizsgálat során a csoport működését kiválóan értékelte azzal együtt, hogy a szűkös elhelyezés nyilvánvalóan nem biztosít ideális munkakörülményeket.

Emellett a TÜK Csoport másik egysége a Fő utcai épületben került kialakításra, ami a kettéosztottság miatt semmiképp nem szerencsés. Ráadásul ebben az épületben található az egyetlen biztonságtechnikai szempontból védett tárgyaló, melyben titkos minősítésű ügyeket lehet tárgyalni. Amennyiben a törvényszék a jövőben új épülettel gazdagodik, a TÜK Csoportot, a hozzá kapcsolódó

irattárakat, a titkos minősítésű ügyek tárgyalóját mindenképp érdemes lenne ebben kialakítani, mert e helyiségek speciális védettséget, így speciális elhelyezkedést és építési, kialakítási feltételeket kívánnak, melyek nyilvánvalóan összehasonlíthatatlanul könnyebben kezelhetők lennének, ha e feltételekkel már az épület tervezői tisztában lennének. Így egy új épület megvalósulása esetén a kialakításban a kezdetektől részt kívánok venni.

Ugyancsak biztonsági, valamint számítástechnikai kérdés a TÜK Csoport részére a védett géppark beszerzése, melynek érdekében lépéseket tett a törvényszék az Országos Bírósági Hivatal felé, jelenleg e számítástechnikai eszközök beszerzése folyamatban van.

4.2. Tűzvédelem

Valamennyi kerületi bíróság, a Fővárosi Törvényszék és a különálló épületekben található szervezeti egységek is rendelkeznek tűzjelző rendszerrel. Emellett a törvényszék Tűzvédelmi Szabályzata tartalmazza a tűz esetén szükséges tűzjelzési és magatartási szabályokat, mellékleteként a tűzriasztással kapcsolatos tudnivalókat és mentési terveket. Annak ellenőrzése, hogy a dolgozók tisztában vannak-e tűzriadó esetén a teendőikkel, menekülési útvonalakkal a tűzriadó gyakorlásával valósítható meg. Itt kell kihangsúlyozni, hogy mindenkor kiemelt figyelmet kell fordítani a jövőben is annak ellenőrzésére, hogy a menekülési útvonalak, vészkijáratok mindenkor szabadok, átjárhatóak, könnyen megközelíthetőek legyenek. Ezt azért tartom szükségesnek külön kiemelni, mert a törvényszék főépületében folyamatosan zajlanak felújítások, a Fő utcai épületben a bíróságon kívül több más hivatal működik, így mindkét helyen a folyosókon, nem állandóan használt, de a menekülés szempontjából kitüntetett szerepet betöltő átjárók, kijáratok körül az általánosnál jóval nagyobb eséllyel megjelenhetnek félretett bútorok, a felújításhoz használt szerszámok, gépek, melyek az áthaladást gátolják.

4.3. Környezetvédelem

A törvényszék területén megoldott a folyékony és szilárd kommunális hulladék és a veszélyes hulladék – festékkazetták, fénycsővek, izzók, akkumulátorok, elemek, selejtezésre került elektronikus eszközök – elszállítása, melyet külsős cég végez.

Ugyancsak megoldott az érintett épületek gázkazánjainak környezetvédelmi megfeleltetése, előírt időpontokban történő ellenőrzése.

4.4. Sugárvédelem

A csomagátvizsgáló berendezések telepítése során megtörtént azok sugárvédelmi szempontból történő ellenőrzése.

5. Informatikai eszközök, digitális bíróság

Az elektronikus kapcsolattartás bevezetése új korszakot jelent a bíróságok történetében. Alapvető elvárás az ezzel kapcsolatos ismeretek elsajátítása, karbantartása, kiemelt feladat lesz a jövőben is az e körben tartott magas színvonalú képzések megtartása.

Az elektronikus kapcsolattartás másik alapfeltétele a képzettségen túl, a megfelelő, megbízható informatikai rendszer fenntartása és dolgozók számítástechnikai eszközökkel történő ellátása.

Az idén kialakult járványügyi helyzet megmutatta, hogy eredményesen lehet otthonról is munkát végezni, ennek azonban előfeltétele, hogy minden dolgozó, aki számítógéppel végzi a munkáját, laptopot, vagy egyéb otthoni munkavégzésre alkalmas eszközt kapjon. Alapvető célkitűzés, hogy ezen eszközök a jövőben is folyamatosan mindenkinek a rendelkezésére álljanak.

Ugyancsak jelesre vizsgázott a járványhelyzetben a Via Video rendszer. E rendszer jelenlegi kiépítettsége nélkül nem lehetett volna tömegesen távmeghallgatásokat tartani, melyek lehetővé tették elsőfokon is az ügyek tárgyalását, befejezését.

Ugyanakkor a Via Video mindennapi használata rámutatott arra is, hogy a jövőben szükségszerű feltétele az ügyek gördülékeny befejezésének az, hogy valamennyi bíróság lehetőleg valamennyi tárgyalójában telepítésre kerüljön a távmeghallgatásra alkalmas eszköz. Jelenleg a törvényszék és a hozzá tartozó kerületi bíróságok ellátottsága a távmeghallgatásra alkalmas tárgyalók tekintetében a következő:

Fővárosi Törvényszék:

Markó utcai főépület – 6 tárgyaló

Fő utcai épület – 4 tárgyaló

Tölgyfa utcai épület – 1 tárgyaló

Pesti Központi Kerületi Bíróság – 4 tárgyaló

Pesti Központi Kerületi Bíróság Szabálysértési csoport (M3 Center) – 1 tárgyaló

Budai Központi Kerületi Bíróság – 3 tárgyaló

Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság – 1 tárgyaló

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság – 2 tárgyaló

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság – 2 tárgyaló

Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság – 1 tárgyaló

Távmeghallgatásos tárgyalás a gyakorlatban is minden bírónál előfordul, ilyen esetben jóval előre kell befoglalni időpontot az adott tárgyalóba, ebben az esetben az állandóan ott tárgyaló bírónak tárgyalótermet kell cserélnie. Így azon kollégák, akiknek állandó tárgyalójuk Via Video rendszerrel felszerelt, igen gyakran máshol tárgyalnak. Ez a tervezhetőség szempontjából, az iratok szállítása szempontjából az adott bírónak komoly nehézséget jelent, ezért szükséges a Via Video rendszer folyamatos bővítése, további tárgyalótermekbe történő kiépítése.

6. Igazságügyi alkalmazottak

Az elnökhelyettesnek feladata az igazságügyi alkalmazottak feletti munkáltatói jogkör gyakorlása. Egy pályázat során a pályázó általában számot ad az adott szervezet létszámáról. A törvényszék területén több, mint ezer a bírósági tisztviselők engedélyezett létszáma, azonban állandó és súlyos probléma, hogy azokkal a feltételekkel, amelyeket a bíróságok biztosítani tudnak, nincs megfelelő jelentkező tisztviselőnek, így a Fővárosi Törvényszék állandó létszámhiánnyal küszködik.

A jelenlegi bértábla szerint adható bér nem vonzó a jelentkezők számára. A kerületi bíróságok legalább kulturált munkakörülményeket tudnak részükre ajánlani, a törvényszék Markó utcai főépületében, illetve a Fő utcai épületben azonban a tisztviselők egy része – és egyébként a jogi beosztású dolgozók egy része is – bírósághoz, egy állami hivatalhoz nem méltó körülmények között dolgozik. Ez jelenti egyrészt azt, hogy a dolgozók nem tudnak megfelelően elkülönülni és így elmélyült munkát végezni, jelenti másrészt azt, hogy a dolgozók, egyéb helyiségek berendezése, technikai eszközei elhasználtak, nem esztétikusak. Mindezen körülmények azon túl, hogy nem vonzóak az új belépők számára, a már régen a törvényszéken dolgozók között is jelentős elvándorlást eredményez.

A kormány által 2021-ben és 2022-ben tervezett és elfogadott bérfejlesztés az igazságügyi alkalmazottakat is érinti, remélhetőleg ez egyrészt megtartja a már itt dolgozókat és nagyobb lesz a meritési lehetőség az újonnan jelentkezők között is. Ezen túlmenően a törvényszéknek gondoskodni kell méltó munkafeltételekről, e kérdés megnyugtatóan csak az évek óta zajló felújítás befejeződése illetve egy új épület megépítése után rendeződhet.

Az igazságügyi alkalmazottak feletti munkáltatói jogok gyakorlása során – ahogy az eddig is gyakorlat volt – kinevezésem esetén ki fogom kérni az illetékes kollégiumok, szervezeti egységek vezetőinek véleményét.

7. Műszaki Főosztály Gondnoksága és Szállítási Csoportja

A Fővárosi Törvényszék kerületi bíróságain megfelelő munkakörülmények között dolgoznak a bírák, alkalmazottak, a törvényszék Markó utcai főépületének felújítása folyamatban van, a Fő utcai épület – amennyiben azt a bíróság a jövőben is meg kívánja tartani – teljes felújításra szorul.

A gondnokságnak az elhasználódott épületrészek napi szinten javítási feladatokat jelentenek, emellett a felújítások miatti ideiglenes költöztetések ugyancsak komoly munkaszervezést igényelnek. Emellett, a jövőben is nagy munkaerő összpontosítást igénylő feladat mellett, amennyiben a törvényszéknek lesz új épülete, a gondnokságra kiemelten nagy feladat fog hárulni egész szervezeti egységek költöztetése, elhelyezése kapcsán. Abban az esetben az új épületről pozitív döntés születik, úgy ezzel a feladattal is tervezni kell.

A Fővárosi Törvényszék Szállítási Csoportjánál a biztonságos és kulturált munkavégzés érdekében az utóbbi években eredményes szervezetfejlesztés zajlott.

A csoport hivatásos gépkocsivezetőinek feladatai a mindennapi teherszállítási és postázási feladatoktól a személyszállításon át a protokoll feladatokig terjednek. A gépkocsivezetők rendszeresen pályaalakalmassági vizsgálatokon vesznek részt, ez a záloga a biztonságos munkavégzésüknek.

A törvényszék vezetése rendelkezett a gépkocsivezetők öltözködési szabályairól, elsajátították a munkakör etikett szabályait. Tapasztalatom szerint ezen intézkedések határozottan emelték a törvényszék hivatásos gépkocsivezetői munkavégzésének színvonalát, kifejezetten pozitív irányba változtatták a gépkocsivezetők megítélését.

Erre figyelemmel a Szállítási Csoportnál a korábbi szervezetfejlesztés eredményeit meg kívánom őrizni.

8. Ülnökök

Az ülnökök jogállását rendező 2011. évi CLXII. számú törvény szerint az ülnökök – egyéb feltételek teljesülése mellett – 30 és 70 év közötti magyar állampolgárok lehetnek. A gyakorlatban az ülnökök többsége nyugdíjas, azaz 60 és 70 év közötti. Jelenleg a munkaügyi és a büntető ügyszakban jár el ülnökökkel a bíróság.

Büntető ügyszakban az új eljárásjogi törvény igen jelentősen csökkentette azon ügyek körét, melyekben a bíróság ülnökök közreműködésével jár el. Míg korábban ez általános volt törvényszéki szinten és büntetési tételhez kötött volt a helyi bíróságok szintjén, jelenleg csak a fiatalkorúak ügyeiben és a katonai eljárásban – tehát kivételesen – jár el ülnökökkel a büntető bíróság. Ez összességében – még a munkajogi ügyek kapcsán alkalmazott ülnököket is beleszámítva – igen jelentős létszámbeli csökkenést jelent.

Ebből arra lehet következtetni, hogy büntető ügyszakban ténylegesen is jóval kevesebb ülnökre van szükség és az aktív ülnökök nagy része kicserélődött. A valóságban azonban ennél árnyaltabb a helyzet.

Korábban már jeleztem, hogy a törvényszéken rendkívüli mértékben emelkedett azon gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt indult büntetőügyek száma, melyeket három hivatásos bíróból álló tanácsban kell elsőfokon elbírálni. Ezen ügyeket, ha az új eljárási törvény hatálybalépése, azaz 2018. július 1. előtt érkeztek a bíróságra a Be. 868. § (2) bekezdése szerint a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, azaz ülnökökkel kell eljárni. Ezen folyamatban lévő ügyekben eljáró ülnököket 2020-ban újraválasztották, azonban e nagy súlyszámú, így sok vádlottas, sok vádpontos, bonyolult megítélésű, hosszú bizonyítást igénylő ügyek – bár a bírák az átlagosnál jóval gyakrabban tartanak tárgyalást bennük – előreláthatóan öt éven túl fognak befejeződni.

A Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumában 2020. év elején ötven ülnök került megválasztásra, közülük hárman már azóta betöltötték 70. életévüket. Ebben az évben még két ülnök, 2021-ben tíz ülnök, 2022-ben hét ülnök, 2023-ban hat ülnök, 2024-ben négy ülnök tölti be a 70. életévét, azaz a következő négy évben, a 2024-ben esedékes következő ülnökválasztásig az eredetileg ötven ülnökből harminchárman fokozatosan, utánpótlás nélkül bizonyosan kiesnek az ítélkezésből.

Ebből egyrészt az következik, hogy az egyébként is nagy munkaigényű gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményekben ismételní kell, ami az eljárás további elhúzódását eredményezi még akkor is, ha az eljárási törvény az ismétlés szabályain jelentősen könnyítet.

Másrészt az ülnökök kiesését így folyamatosan monitorozni kell, hogy idejében indítványozhassa a törvényszék soron kívüli ülnökválasztás kiírását, mert ez az eljárás akár egy fél évig is elhúzódhat.

Ilyen soron kívüli ülnökválasztást írt ki az Országos Bíróági Hivatal előzetes felmérést követően a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróág és a Pesti Központi Kerületi Bíróág esetében 2020. október 31-i határidővel.

Mindezek mellett azt is számításba kell venni, hogy a fiatalabb ülnököket épp a gyakran kitűzött gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt folyó ügyekbe nem lehet bevonni, mert akik még nem nyugdíjasok, azok csak ritkán tudnak a bíróságon megjelenni és egy sokszereplős ügyben ehhez nem lehet alkalmazkodni.

9. Összegzés

1993 óta vagyok bíró, pályafutásom során döntően elsőfokú bíróként működtem, emellett azonban 2005. és 2007. között alkalmam nyílt másodfokú tapasztalatokat szerezni. Kollégiumvezető-helyettesként – mivel az igazgatási tevékenység a munkaidő nagy részét elviszi, jóval ritkábban – továbbra is tárgyalok elsőfokú ügyeket és részt veszek másodfokú ügyek elbírálásában is.

Emellett jelenleg rendszeresen közreműködöm szakmai anyagok készítésében, az OBH, a MIA és a törvényszék által szervezett egyéb oktató programokban, valamint instruktori tevékenységet végzek.

A kollégium vezetésében dolgozva feladataim közé tartozik a kollégium stratégiai céljainak megvalósításában és napi feladataiban történő közreműködés. Ez a munkaerőgazdálkodástól, annak átcsoportosításán, felrendelésekkel kapcsolatos előterjesztések, javaslatok előterjesztésén, célvizsgálatok és a 2, illetve az 5 éven túli ügyek vizsgálatának lefolytatásán, a sajtótitkársággal történő kapcsolattartáson át a panaszok elbírálásáig terjed.

Az ebben szerzett tapasztalatokat – úgy gondolom – jól hasznosíthatnám törvényszéki elnökhelyettesi kinevezésem esetén is.

A Büntető Kollégium vezetése során a feladatokat mindig megosztottuk Kollégiumvezető Asszonnyal és Kollégiumvezető-helyettes Asszonnyal, a kollégium céljainak felállítását, a megvalósítás módjairól történt döntést minden alkalommal megelőzte, megelőzi az ezzel kapcsolatos eszmecsere a vezetés tagjai között, esetenként az épp érintett, vagy az adott kérdésben tájékozott további kollégák bevonásával.

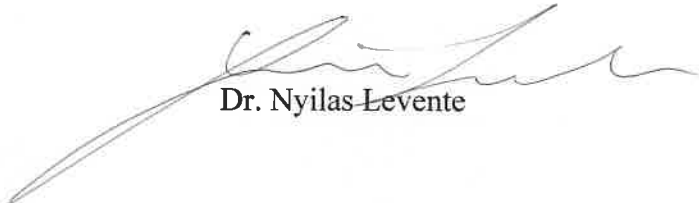
Elnökhelyettesi kinevezésem esetén is hasonló segítő együttműködésben képzelem el az egész törvényszék vezetésében való részvételemet, immár valamennyi kollégium véleményének meghallgatásával, álláspontjának kikérésével, érdekeinek figyelembe vételével. A munkamegosztás a jövőben is, a törvényszék vezetése során is fontos, én nyilván kiemelt figyelemmel fogom kísérni a Büntető Kollégium és a kerületi bíróságok büntető tagozatainak munkáját, a bírósági épületek mindinkább biztonságossá tételét, a dolgozók személyi biztonságát, valamint a kollégiumok, a kerületi bíróságok és egyéb igazgatási egységek együttműködését, mert a legfontosabb szempontnak

azt tartom, hogy a Fővárosi Törvényszéknek és a hozzá tartozó helyi bíróságoknak végső soron közös céljaik vannak, az egyes szervezeti egységek céljait is csak összefogva, egymást segítve és soha nem egymás ellenében lehet megvalósítani.

Kérem kollégáimat, hogy biztosítsanak támogatásukról, és tisztelt Elnök Urat a pályázatom kedvező elbírálására.

Budapest, 2020. október 2.

Tisztelettel

Dr. Nyilas Levente

